

Łódź, 28.11.2023r.

Prof. dr hab. n. med. Kinga Polańska
Zakład Środowiskowych i Zawodowych Zagrożeń Zdrowia
Instytut Medycyny Pracy im. prof. dra. J Nofera
ul. Św. Teresy 8
91-348 Łódź

RECENZJA

Ocena całokształtu dorobku naukowo-badawczego, osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę wraz z opinią dotyczącą osiągnięcia naukowego stanowiącego cykl powiązanych tematycznie sześciu artykułów naukowych pt.

„Charakterystyka wybranych modyfikowalnych czynników kształtujących obraz zachorowalności i umieralności na nowotwory złośliwe” w postępowaniu w sprawie nadania dr Pawłowi Koczkodajowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne

Recenzja została przygotowana w odpowiedzi na pismo z dnia 30 października 2023 roku dotyczące uchwały Rady Naukowej Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowego Instytutu Badawczego z dnia 25 października 2023 roku w sprawie postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne dr n. o zdr. Pawłowi Koczkodajowi. Z przedłożonych dokumentów wynika, że dr n. o zdr. Paweł Koczkodaj spełnił wszystkie wymagania formalne niezbędne do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego wynikające z Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Dokumenty stanowiące podstawę opracowania recenzji:

1. Wniosek z dnia 31 marca 2023 r. o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne
2. Dane wnioskodawcy
3. Kopia dyplomu doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu
4. Autoreferat
5. Wykaz osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny

6. Analiza bibliometryczna wykonana przez Bibliotekę Naukową Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH – Państwowego Instytutu Badawczego
7. Oświadczenia współautorów publikacji określające indywidualny wkład w powstanie każdej z prac będących częścią przedłożonego cyklu
8. Kopie publikacji stanowiących przedłożony cykl powiązanych tematycznie publikacji naukowych
9. Potwierdzenia odbycia zagranicznych staży naukowych i kierowania naukowymi projektami grantowymi

Informacje ogólne – przebieg działalności zawodowej i naukowej

Pan dr n. o zdr. Paweł Koczkodaj jest absolwentem kierunku zdrowie publiczne, specjalność promocja zdrowia i epidemiologia, ukończonego w 2014 roku na Wydziale Nauk o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. W 2015 roku ukończył studia podyplomowe Prawo medyczne i socjologia medycyny na Wydziale Prawa i Administracji, Uniwersytetu Warszawskiego, a w 2017 roku studia podyplomowe Nowoczesna Promocja w Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. W 2019 roku na podstawie rozprawy doktorskiej „Rak piersi jako wyzwanie zdrowia publicznego. Epidemiologia choroby oraz profilaktyka czynników ryzyka wśród kobiet w wieku okołomenopauzalnym i pomenopauzalnym” uzyskał stopień doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauk o zdrowiu. W 2022 roku ukończył także studia Executive Master of Business Administration in Healthcare prowadzone wspólnie przez Szkołę Główną Handlową w Warszawie oraz Warszawski Uniwersytet Medyczny. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż dr n. o zdr. Paweł Koczkodaj ukończył szereg kursów i szkoleń w prestiżowych instytucjach naukowo-badawczych, w tym m.in. Alpbach Scholarship Program (Austria; 2016, 2017), Cancer Prevention Fellowship Program w National Institutes of Health (NIH) – National Cancer Institute (USA; 2018), stypendium Fulbrighta -Schumana w Comprehensive Cancer Center University of Virginia (USA; 2022), stypendium Fundacji Kościuszkowskiej – National Institutes of Health (NIH) – National Cancer Institute (USA; 2023). Wielokrotnie uczestniczył jako prelegent w krajowych oraz międzynarodowych konferencjach związanych z zagadnieniami prewencji pierwotnej i wtórnej nowotworów.

Od 2016 roku dr n. o zdr. Paweł Koczkodaj pracuje w Zakładzie Epidemiologii i Prewencji Pierwotnej Nowotworów Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowego Instytutu Badawczego (NIO-PIB), gdzie kolejno zajmował stanowiska: specjalisty, starszego specjalisty i adiunkta (aktualnie) oraz pełnił funkcje: p.o. Kierownika Pracowni Prewencji Pierwotnej Nowotworów i Zastępcy Kierownika Zakładu Epidemiologii

i Prewencji Pierwotnej Nowotworów (aktualnie). Od 2017 roku pełni również funkcję Ambasadora Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem z nominacji Association of European Cancer Leagues w Brukseli.

Osiągnięcie naukowe będące przedmiotem postępowania habilitacyjnego

Jednotematyczny cykl publikacji pt. „Charakterystyka wybranych modyfikowalnych czynników kształtujących obraz zachorowalności i umieralności na nowotwory złośliwe” przedstawiony przez dr n. o zdr. Pawła Koczkodaj jako osiągnięcie naukowe wynikające z Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r., Art. 219) obejmuje sześć publikacji oryginalnych. Przedstawiony cykl prac, których łączny IF wynosi 15,803 punktów (MEiN=720) stanowi spójną całość i podsumowanie tematów badawczych realizowanych przez Habilitanta po uzyskaniu stopnia doktora nauk o zdrowiu. W pięciu pracach dr n. o zdr. Paweł Koczkodaj jest pierwszym autorem, w jednej ostatnim (we wszystkich publikacjach jest autorem korespondencyjnym).

W skład cyklu wchodzi następujące publikacje:

1. Koczkodaj P, Cuchi P, Ciuba A, Gliwska E, Peruga A. Point of Sale Advertising and Promotion of Cigarettes, Electronic Cigarettes, and Heated Tobacco Products in Warsaw, Poland—A Pilot Study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2021; 18(24):13002. <https://doi.org/10.3390/ijerph182413002>
2. Sulkowska U, Michałek IM, Didkowska J, Koczkodaj P. Lung cancer and breast cancer mortality trends among European women in the age of 45-74 years old. *NOWOTWORY J Oncol* 2021 DOI:10.5603/NJO.a2021.0036
3. Koczkodaj P, Cedzyńska M, Rutkowski P, Janiak A, Przepiórka I, Ciuba A, Mańczuk M, Przewoźniak K, Didkowska J. Smoking cessation help for cancer patients – a pilot project “Quitting Supports Treatment”. *NOWOTWORY J Oncol* 2021; 71: 176–178. DOI: 10.5603/NJO.2021.0033
4. Koczkodaj P, Cedzyńska M, Przepiórka I, Przewoźniak K, Gliwska E, Ciuba A, Didkowska J, Mańczuk M. The COVID-19 Pandemic and Smoking Cessation—A Real-Time Data Analysis from the Polish National Quitline. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2022; 19(4):2016. <https://doi.org/10.3390/ijerph19042016>
5. Koczkodaj P, Sulkowska U, Kamiński MF, Didkowska J. SARSCoV-2 as a new possible long-lasting determining factor impacting cancer death numbers. Based on the example of breast, colorectal and cervical cancer in Poland. *NOWOTWORY J Oncol* 2021; 71: 42–46. DOI: 10.5603/NJO.2021.0007
6. Koczkodaj P, Camacho F, Batten GP, Anderson RT. Are Wellness Visits a Possible and Effective Cure for the Increasing Cancer Burden in Poland? Example of Women's Preventive Services in the U.S. *Cancers (Basel)*. 2022 Sep 1;14(17):4296. doi:10.3390/cancers14174296

Nie ulega wątpliwości, że nowotwory złośliwe, biorąc pod uwagę zapadalność i umieralność, są jednym z największych wyzwań zdrowia publicznego. Stanowią 22% wszystkich zgonów

wśród mężczyzn oraz 20% wśród kobiet. Szacuje się, że około 90% przypadków zachorowań na nowotwory złośliwe przypisanych jest czynnikom zewnętrznym (środowiskowymi i zawodowym), w tym związanym ze stylem życia. Kluczowe znaczenie mają więc działania z zakresu prewencji pierwotnej i wtórnej. Biorąc pod uwagę powyższe, Habilitant w swojej pracy badawczej zajął się niezwykle ważnym tematem dotyczącym przestrzegania zakazu reklamy i promocji wyrobów nikotynowych w punktach sprzedaży, trendów umieralności na wybrane nowotwory złośliwe wśród kobiet w Europie, postaw dotyczących rzucania palenia oraz zagadnień związanych z uczestnictwem w badaniach przesiewowych.

Pierwsza z prac wchodzących w skład monotematycznego cyklu publikacji opisująca wyniki badania przekrojowego, przeprowadzonego we współpracy z Biurem Światowej Organizacji Zdrowia w Polsce wykazała niepokojąco dużą skalę łamania przepisów dotyczących zakazu reklamy i promocji wyrobów zawierających nikotynę zaobserwowaną w punktach sprzedaży. Habilitant podkreślił konieczność wypracowania i podjęcia działań w celu skutecznego egzekwowania obowiązujących przepisów.

Druga wśród wskazanych przez Habilitanta prac dotyczy analizy umieralności na raka piersi i raka płuc wśród kobiet w 31 krajach (w 28 państwach Unii Europejskiej, w Norwegii, Rosji oraz Szwajcarii) w latach 1960 – 2019. Wykonane analizy wykazały, że w ośmiu krajach (Austrii, Chorwacji, Czechach, Niemczech, Luksemburgu, Polsce, Słowenii i Hiszpanii) umieralność na raka płuc wśród kobiet przewyższyła umieralność na raka piersi, a także, że trendy umieralności na raka płuc wykazują tendencję wzrostową, podczas gdy te dotyczące umieralności na raka piersi maleją. Co niepokojące, jedynie w 9 z 31 krajów umieralność na raka płuc wśród kobiet spada, bądź jej wzrost został zahamowany. Jak trafnie zauważył Habilitant, biorąc pod uwagę, że rak płuca w przeważającej większości przypisany jest paleniu papierosów, należy podjąć/zintensyfikować działania edukacyjno-interwencyjne których grupą docelową są kobiety.

Kolejna publikacja dotyczyła analizy postaw wobec rzucania palenia przez pacjentów onkologicznych, którzy w momencie rozpoznania i przyjęcia do szpitala byli aktywnymi palaczami. Co niepokojące, nawet 50% palących pacjentów onkologicznych po usłyszeniu diagnozy nadal kontynuuje palenie. Osoby te wymagają szczególnego wsparcia w zerwaniu z nałogiem. Zrealizowana interwencja wykazała, że 25% osób palących rzuciło palenie. Dr n. o zdr. Paweł Koczkodaj podkreślił zasadność rozszerzenia działań interwencyjnych wśród pacjentów onkologicznych i zwrócił uwagę na konieczność promocji oferowanych działań i zaangażowania dodatkowego personelu.

Celem czwartej publikacji było zbadanie postaw dotyczących palenia papierosów prezentowanych przez osoby dorosłe korzystające z poradnictwa Ogólnopolskiej Telefonicznej Poradni Pomocy Palącym, w tym analiza wpływu pandemii COVID-19 na decyzję dotyczącą rzucenia palenia. Wyniki badania wskazują, że osoby palące papierosy niezależnie od statusu oraz płci, najczęściej deklarowały, że sam fakt wystąpienia pandemii nie miał wpływu na ich decyzje dotyczące rzucenia palenia. Z drugiej jednak strony, osoby te były bardzo podatne i otwarte na komunikację dotyczącą ryzyka zdrowotnego związanego z paleniem papierosów i pandemią COVID-19, co okazało się być silnym czynnikiem determinującym decyzję. Habilitant sugeruje potrzebę przemodelowania edukacji na temat konsekwencji zdrowotnych wynikających z palenia papierosów i rozważenie większego nacisku w komunikacji na elementy związane z niepokojem o własne zdrowie, a nawet wskazuje na zasadność uzupełnienia ostrzeżeń obrazkowych i tekstowych na paczkach papierosów o informacje związane z ryzykiem palenia papierosów oraz infekcją SARS-CoV-2, rozwojem oraz przebiegiem COVID-19.

Celem piątej publikacji była ocena zmian uczestnictwa w badaniach przesiewowych (w celu wczesnego wykrycia raka piersi, raka szyjki macicy i raka jelita grubego) w czasie pandemii COVID-19. W przypadku wszystkich trzech badań przesiewowych, w czasie pandemii COVID-19, zaobserwowano znaczące spadki uczestnictwa, zmniejszyła się także liczba pacjentów, którzy byli kierowani na szybką ścieżkę diagnostyki i leczenia onkologicznego. Kluczowe znaczenie ma wypracowanie nowych rozwiązań, które przyczynią się do zwiększenia uczestnictwa w badaniach przesiewowych.

Ostatnia z prac uwzględnionych w cyklu publikacji dotyczyła analizy skuteczności wprowadzonego w Stanach Zjednoczonych narzędzia – rocznych wizyt profilaktycznych – w kontekście zwiększania udziału w onkologicznych badaniach przesiewowych, a także analiza możliwości wprowadzenia podobnego rozwiązania w Polsce. Roczne wizyty profilaktyczne to narzędzie, które zwiększyło uczestnictwo w onkologicznych badaniach przesiewowych wśród kobiet w USA. Wysoka skuteczność rozwiązania daje podstawy do dalszych badań w kierunku potencjalnego wprowadzenia rocznych wizyt profilaktycznych w naszym kraju.

Podsumowując, wymienione prace stanowiące jednotematyczny cykl rozprawy habilitacyjnej zostały przedstawione w logicznej kolejności dokumentującej zwartą koncepcyjnie i rzetelnie prowadzoną działalność badawczą dr n. o zdr. Pawła Koczkodaja. W przedstawionym osiągnięciu podane zostało uzasadnienie podjęcia problematyki badań i ich celu. Materiał i metody badawcze nie budzą zastrzeżeń. Indywidualny wkład Habilitanta w przygotowanie

cyklu publikacji został udokumentowany właściwymi dołączonymi oświadczeniami współautorów publikacji. Dorobek naukowy dr n. o zdr. Pawła Koczkodaja posiada walory naukowe ale przede wszystkim praktyczne w kontekście wzmacniania rozwiązań ustawodawczych, działań edukacyjnych i interwencyjnych.

Przedstawiony do oceny jednotematyczny cykl publikacji „Charakterystyka wybranych modyfikowalnych czynników kształtujących obraz zachorowalności i umieralności na nowotwory złośliwe” stanowi podstawę do ubiegania się dr Pawła Koczkodaja o stopień doktora habilitowanego.

Działalność naukowa

Dorobek naukowy dr n. o zdr. Pawła Koczkodaja (zgodnie z analizą bibliometryczną przygotowaną przez Bibliotekę Naukową Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH – Państwowego Instytutu Badawczego) obejmuje 35 prac, w tym 29 publikacji naukowych i 6 monografii/opracowań zbiorczych.

Punktacja całego dorobku naukowego wynosi IF=54.847 i MEiN=2430 punktów (przed uzyskaniem stopnia doktora: IF=2.959 oraz MEiN=270 pkt. / po uzyskaniu stopnia doktora: IF=51.888 i MEiN=2160 pkt.).

Liczba cytowani w/w prac według bazy Web of Science (Core Collection) wynosi 23 (19 bez autocytowań), a Indeks Hirscha równy jest 3, według bazy Scopus odpowiednio 48 (41 bez autocytowań) i 4.

Aktywność naukowa została również podkreślona udziałem w ponad 60 konferencjach, sympozjach, kongresach, panelach dyskusyjnych krajowych i międzynarodowych, co zaowocowało licznymi doniesieniami zjazdowymi, w tym na zaproszenie organizatorów.

Podsumowując, dorobek naukowy dr n. o zdr. Pawła Koczkodaja świadczy o jego ugruntowanym poziomie naukowym czego dowodzą opublikowane prace naukowe. Oceniając dorobek naukowo-badawczy Habilitanta należy podkreślić jego praktyczne aspekty. Dorobek naukowy w pełni upoważnia dr n. o zdr. Pawła Koczkodaja do realizacji zadań badawczych stanowiących przedmiot rozprawy habilitacyjnej i działalności jako samodzielny pracownik naukowy.

Działalność dydaktyczna i organizacyjna

Działalność dydaktyczna dr n. o zdr. Pawła Koczkodaja obejmuje realizację zajęć na studiach podyplomowych „Zarządzanie promocją zdrowia i profilaktyką chorób” na Uczelni Łazarskiego (rok akademicki 2022/2023) oraz dla studentów – zdrowie publiczne Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego (rok akademicki 2019/2020). Habilitant realizował również szereg wykładów dotyczących zagadnień związanych z prewencją nowotworów.

Należy podkreślić szeroko zakrojoną współpracę dr n. o zdr. Pawła Koczkodaja z jednostkami naukowymi, w tym międzynarodowymi, która zaowocowała wieloma projektami badawczymi. Na wyróżnienie zasługuje współpraca z Comprehensive Cancer Center University of Virginia (UVA), Charlottesville, USA, Światową Organizacją Zdrowia, Genewa, Szwajcaria i Centrami ds. Kontroli i Prewencji Chorób, Atlanta, USA, Międzynarodową Agencją Badań nad Rakiem, Lyon, Francja, National Cancer Institute (NCI), Waszyngton, USA, Københavns Universitet - University of Copenhagen, Kopenhaga, Dania oraz z Population Health Research Institute, Hamilton, Kanada. Dr n. o zdr. Paweł Koczkodaj współpracował również z Uniwersytetem Medycznym im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, Uczelnią Łazarskiego, Narodowym Instytutem Zdrowia Publicznego – PZH – Państwowym Instytutem Badawczym (NIZP-PZH-PIB), Ministerstwem Zdrowia, Narodowym Funduszem Zdrowia, Agencją Badań Medycznych oraz Sejmem i Senatem Rzeczypospolitej Polskiej. Habilitant pełnił/pełni funkcję kierownika, eksperta merytorycznego, członka zespołu projektowego w wielu projektach.

Dr n. o zdr. Paweł Koczkodaj po uzyskaniu stopnia doktora był członkiem komitetu organizacyjnego dwóch konferencji/wydarzeń międzynarodowych. Opracował założenia i prowadził debatę “Dla lepszego jutra w onkologii – najlepsze praktyki, wymiana doświadczeń i główne wyzwania” na zaproszenie Ambasadora USA Marka Brzezińskiego, Rezydencja Ambasadora USA (Warszawa, 14.09.2022.) oraz prowadził sesję Profilaktyka Pierwotna i Wtórna podczas V Kongresu Onkologii Polskiej (Wrocław, 20-23.10.2021.).

Wśród innych form aktywności organizacyjnej należy wymienić wykonywanie recenzji dla renomowanych czasopism (m.in. Nowotwory. Journal of Oncology; International Journal of Environmental Research and Public Health; BMJ Open; BMC Cancer) oraz przygotowywanie recenzji projektów zgłoszonych w ramach konkursów grantowych „Onkogranty” organizowanych przez Fundację Polska Liga Walki z Rakiem – lata 2020 – 2023 r. Habilitant pełni funkcję redaktora prowadzącego Sekcji „Cancer prevention and public health” w

czasopiśmie "Nowotwory. Journal of Oncology" oraz Guest Editor, Special Issue: "Feature Paper in Section "Cancer Epidemiology and Prevention" in 2022–2023" w czasopiśmie "Cancers".

Należy podkreślić duże zaangażowanie dr n. o zdr. Pawła Koczkodaja w działania mające na celu popularyzację nauki, w tym w formie publikacji popularnonaukowych, opublikowanych w mediach branżowych i na stronie kampanii „Planuję Długie Życie”. Habilitant był/jest również członkiem wielu towarzystw, w tym min. Polskiego Towarzystwa Onkologicznego, Polskiego Towarzystwa Medycyny Stylu Życia, Zespołu doradczego ds. Chorób Cywilizacyjnych i Zdrowia Publicznego przy Prezesie ABM, Grupy eksperckiej ds. opracowania strategii rozwoju badań epidemiologicznych w Polsce przy Prezesie ABM, European Health Parliament, Committee on Disease Prevention and Management, Bruksela, Belgia, Association of European Cancer Leagues – Ambassador Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem, Bruksela, Belgia, European Network for Smoking Cessation and Tobacco Prevention (ENSP), Working Youth Group, Bruksela, Belgia. Jest także członkiem Rady Naukowej Warszawskiej Szkoły Epidemiologii działającej przy Narodowym Instytucie Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowym Instytucie Badawczym i Rady Naukowej ogólnopolskiej kampanii profilaktycznej Ministerstwa Zdrowia „Planuję Długie Życie”.

Podsumowując, dr n. o zdr. Paweł Koczkodaj jest doświadczonym dydaktykiem, a jego działalność odpowiada wymogom stawianym samodzielnym pracownikom nauki. Działalność organizacyjną Habilitanta należy uznać za znaczącą i odpowiadającą jego wysokim kwalifikacjom zawodowym i naukowo-dydaktycznym.

Podsumowanie i wnioski końcowe

W podsumowaniu pragnę podkreślić, iż możliwość zapoznania się z przykładami działalności naukowo-badawczej, dydaktycznej i organizacyjnej dr n. o zdr. Pawła Koczkodaja była dla mnie źródłem wielu cennych informacji, ale także satysfakcją wynikającą zarówno z zakresu, jak i wysokiego poziomu jego dokonań zawodowych.

Na podstawie całokształtu dorobku naukowego i osiągnięć dydaktyczno-organizacyjnych, jak również jednotematycznego cyklu publikacji pt. „Charakterystyka wybranych modyfikowalnych czynników kształtujących obraz zachorowalności i umieralności na nowotwory złośliwe” stanowiących rozprawę habilitacyjną stwierdzam, że dr n. o zdr. Paweł

Koczkodaj spełnia ustawowe wymagania stawiane kandydatom na stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne.

W związku z powyższym zwracam się do Rady Naukowej Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowego Instytutu Badawczego o dopuszczenie dr n. o zdr. Pawła Koczkodaja do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego i pozytywnie opiniuję wniosek Habilitanta o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne.

Prof. dr hab. n. med. Kinga Polańska